

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/9/2013
Identifikačné číslo spisu:	7012200098
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7012200098.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci žalobkyne: W. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., T., zast. JUDr. Želmírou Várjassyovou, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Ulica kpt. Nálepku č. 20, Michalovce, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v konaní o dávkach v nezamestnanosti, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. februára 2013 č. k. 6S/20/2012-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. februára 2013 č. k. 6S/20/2012-33 **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná je povinná do 30 dní od doručenia rozsudku zaplatiť žalobkyni na účet jej právnej zástupkyne náhradu trov odvolacieho konania vo výške 67,89 € z titulu náhrady trov právneho zastúpenia.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: 56682-2/2011-BA zo dňa 25. novembra 2011 (č.l. 8) odporkyňa ako odvolací správny orgán príslušný podľa § 179 ods. 1 písm. b) a postupom v zmysle § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) a s podporou článku 61 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej na účely rozsudku len „Nariadenie č. 883/2004“) zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Michalovce č. 31753-3/2011-MI zo 14.09.2011.

Podľa § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (t.j. 25.11.2011) platí, že ak sú na to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

2. Svoje zamietavé rozhodnutie následne odôvodnila tým, že prvostupňový orgán žalovanej rozhodol tak, že podľa § 104 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. a podľa čl. 61 Nariadenia č. 883/2004 žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

Podkladom na vydanie rozhodnutia boli údaje z informačného systému Sociálnej poisťovne a z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce potrebné na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti a potvrdenie kompetentnej inštitúcie príslušného štátu vo Veľkej Británii.

Podľa čl. 61 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004 príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje.

Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

3. Z uvedených listinných podkladov prvostupňový orgán žalovanej zistil, že žalobkyňa v posledných rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie (t.j. od 03. júna 2006 do 15. mája 2011) na území

- Slovenskej republiky nepreukázala ani jeden deň v rámci doby poistenia v nezamestnanosti,
- iného členského štátu Európskej únie preukázala v rozhodnom období takmer 5 rokov doby poistenia.

4. Pri posudzovaní bydliska v zmysle čl. 61 a 62 Nariadenia č. 883/2004 prvostupňový orgán žalovanej prijal záver, že za štát bydliska žalobkyne je potrebné považovať štát výkonu zárobkovej činnosti žalobkyne. Zo zadovaných listinných podkladov nebolo možné považovať väzby žalobkyne na území Slovenskej republiky za zachované počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie, t.j. vo Veľkej Británii.

5. Na základe odvolania žalobkyne žalovaná v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia poukázala predovšetkým na ustanovenie § 104 ods. 1 a 7 zák. č. 461/2003 Z.z. a na čl. 61 a 65 Nariadenia č. 883/2004 a čl. 11 Nariadenia č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004.

Na tomto právnom základe dôvodila, že žalobkyňa bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla potrebné doby poistenia v nezamestnanosti v zmysle slovenskej legislatívy. Bolo by však možné zohľadniť doby zamestnania v nezamestnanosti, ktoré žalobkyňa dosiahla na území Veľkej Británie do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004 len v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky.

6. Po preverení skutkového stavu žalovaná v zmysle čl. 11 ods. 1 Nariadenia č. 987/2009, konštatovala, že žalobkyňa mala vo Veľkej Británii jedno zamestnanie u jedného zamestnávateľa od 03.06.2006 do 15.05.2011, čo charakterizuje jej pracovnú situáciu ako stabilnú. Navyše zamestnanie skončila z dôvodu na svojej strane.

Najbližšie rodinné väzby žalobkyne (manžel a jej dieťa) mala žalobkyňa počas poslednej zárobkovej činnosti vo Veľkej Británii. V porovnaní s týmito skutočnosťami sa návraty na územie Slovenskej republiky trikrát ročne, životné poistenie, doplnkové dôchodkové poistenie, vlastníctvo cenných papierov a návrat domov z dôvodu opatery rodičov javia ako menej významné.

Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia č. 987/2009 platí, že ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

- a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;
- b) situáciu dotknutej osoby vrátane:
 - i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto

- činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;
- ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb;
 - iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;
 - iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov;
 - v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;
 - vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

7. Žalovaná na základe hore uvedených právnych ustanovení a článkov únieho práva vyslovila právny názor, že pojem slovenského právneho poriadku „trvalý pobyt“ nie je možné stotožňovať s pojmom „bydlisko“, ktorý je definovaný ako miesto, kde osoba zvyčajne býva. Na účely nároku na dávku v nezamestnanosti nebolo možné bydlisko žalobkyne považovať za zachované na území Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 z 12. júna 2009, v zmysle ktorého by nebolo prijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu „bydlisko“ mala rozširovať oblasť uplatnenia článku 65 Nariadenia č. 883/2004 tak, aby zahŕňala všetky osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie, alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte, a ktoré nechali svoje rodiny vo svojej krajine pôvodu.

Podľa článku 65 ods. 2 Nariadenia č. 883/2004 úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako dopĺňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

Nezamestnaná osoba iná ako cezhraničný pracovník, ktorá sa nevráti do členského štátu svojho bydliska, sa dá k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte, ktorého právne predpisy sa naposledy na ňu vzťahovali.

Podľa čl. 1 písm. j) a k) Nariadenia č. 883/2004 na účely tohto nariadenia:

- j) „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;
- k) „pobyt“ znamená prechodné bydlisko.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

8. Proti hore citovanému rozhodnutiu žalovanej podala žalobkyňa prostredníctvom právnej zástupkyne na Krajský súd v Košiciach žalobu (označená ako „návrh“) z 23.01.2012.

9. Žalobkyňa najmä zdôraznila

- nestabilitu jej práce vo Veľkej Británii (pracovala cez agentúru pre viacerých zamestnávateľov),
- tam žila v podnájme spolu s manželom (asi 7 podnájomov), lebo sa od neho nechcela odlúčiť, a nikdy neuvažovala o zabezpečení si trvalého bývania,
- pravidelne dochádzala za starými rodičmi do Slovenskej republiky, má tu svoju rodinu a svojich priateľov, byt dcéry,
- na území Slovenskej republiky mala naďalej trvalý pobyt, platili spolu s manželom všetky poplatky, odvádzali dane a neprenajímali svoj byt,
- v Anglicku si nehľadala trvalý pobyt, stabilnejšiu prácu, nezdokonaľovala sa ani v jazyku a ani sa nesnažila o získanie štátneho občianstva, t.j. nikdy nemala v úmysle v tomto štáte sa trvalo usadiť.

10. Žalovaná v písomnom vyjadrení zotrvala na dôvodoch, a najmä konštatovala, že so zreteľom na všetky dostupné informácie nie je možné považovať bydlisko žalobkyne počas jej posledného zamestnania v členskom štáte Európskej únie za zachované na území Slovenskej republiky.

B)

11. Krajský súd v Košiciach ako súd prvého stupňa v konaní podľa Druhej hlavy Piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie v právnych medziach žaloby, oboznámil sa s administratívnym spisom žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu, písomným vyjadrením žalovanej a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Preto napadnuté rozhodnutie žalovanej zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

12. Pri svojich záveroch zdôraznil, že jedinou spornou skutočnosťou, na základe ktorej žalovaná nepriznala žalobkyni nárok na dávku v nezamestnanosti, je právne posúdenie zachovania bydliska žalobkyne na území Slovenskej republiky počas jej pobytu a vykonávania zamestnania vo Veľkej Británii. Z pripojeného administratívneho spisu a to predovšetkým z formuláru UI vyplýva, že žalobkyňa bola vo Veľkej Británii zamestnaná od 16.05.2007 do 15.05.2011 (na jednom mieste krajský súd uvádza odlišné údaje trvania zamestnania žalobkyne, a to od 23.05. 2008 do 22.05.2011 - uvedené nedostatky v číselnom vymedzení Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotil v zmysle § 202 ods. 4 O.s.p. ako možné chyby v písaní, ktoré nemajú relevantný vplyv na vecnú správnosť výroku napadnutého rozsudku krajského súdu) a zarábala približne 1.532 libier mesačne. Z vyhlásenia žalobkyne ako žiadateľky na účely posúdenia bydliska vyplýva, že na území Slovenskej republiky sa zdržiavala jednak počas dovolenky v zamestnaní v inom členskom štáte EÚ a na územie Slovenskej republiky sa vracala pravidelne trikrát za rok k svojim rodičom. Vo Veľkej Británii spolu so žalobkyňou počas jej zamestnania bol aj jej manžel. Uvedené skutočnosti medzi účastníkmi konania a ani v priebehu správneho konania neboli sporné.

13. S poukazom na ustanovenia § 104 ods. 1 a 7 zák. č. 461/2003 Z.z., článok 1 písm. j) a k), čl. 65 ods. 2 a ods. 5 písm. a), čl. 61 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004, ako aj čl. 11 ods. 1 a 2 Nariadenia č. 987/2009 krajský súd dospel k záveru, že správne orgány oboch stupňov sa danými právnymi predpismi celkom dôsledne neriadili.

14. Jednou z väd v konaní, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia je podľa krajského súdu strohé odôvodnenie prvostupňového správneho orgánu, že nárok na dávku v nezamestnanosti v zmysle § 104 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. žalobkyňa nemá preto, že preukázala dobu poistenia v nezamestnanosti na území iného členského štátu Európskej únie, avšak u tohto záveru absentuje, napriek povinnosti v zmysle § 195 ods. 1 a 3 zák. č. 461/2003 Z.z. (zásada materiálnej pravdy) spôsob určenia bydliska v zmysle článku 11 Nariadenia č. 987/2009.

Tu krajský súd zdôraznil, že práve z čl. 11 ods. 2 Nariadenia č. 987/2009 vyplýva, že ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v ods. 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami na určení skutočného miesta bydliska osoby, sa za rozhodujúce považuje úmysel tejto osoby, tak ako to vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

15. Krajský súd navyše zdôraznil, že žalovaná sa vôbec nevyporiadala s čl. 11 ods. 2 Nariadenia 987/2009, t.j. nezisťovala, či došlo, resp. nedošlo k dohode medzi dotknutými inštitúciami na určení skutočného miesta bydliska žalobkyne a vôbec nezisťovala úmysel žalobkyne a tiež okolnosti a dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu a predovšetkým k zamestnaniu vo Veľkej Británii v danom období.

16. V tejto súvislosti krajský súd tiež poukázal aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obsahovo identickej právnej veci, a to rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Sžso/5/2012 z 30.01.2013, v odôvodnení ktorého súd okrem iného uviedol:

„Podľa základného pravidla obsiahnutého v čl. 61 ods. 1 a 2 základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Z dôvodu, že žalobkyňa takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jej zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané v Českej republike môžu zohľadniť podľa

čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, ktoré predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobkyňa poberala dávky v súlade s právnymi predpismi slovenskej republiky, ako keby sa na ňu tieto predpisy vzťahovali počas jej poslednej činnosti zamestnanca a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachovala bydlisko.

V administratívnom konaní mali preto správne orgány okrem iného povinnosť zistiť skutočný stav vecí tak, aby neboli žiadne pochybnosti o tom, či žalobkyňa mala zachované bydlisko na území Slovenskej republiky a pevné väzby (v zmysle čl. 1 písm. j) základného nariadenia čl. 11 vykonávacieho nariadenia) a v tomto smere mali vykonať potrebné dokazovanie, a to aj výsluchom žalobkyne, prípadne aj jej rodičov a priateľa či iných osôb.

Bez podrobného a bezprostredného vypočutia žiadateľa o dávku v nezamestnanosti nie je možné určiť „centrum záujmov dotknutej osoby“ podľa čl. 11 vykonávacieho nariadenia. Závery žalovanej však nie sú doložené dostatočne vykonaným dokazovaním. Najmä otázku rodinných väzieb nemohla žalovaná posúdiť len na základe formalizovaného tlačiva, ktorého samotné vyplnenie len požadovaných údajov môže byť bez uvedenia súvislostí aj na ujmu žiadateľa.“

17. Ďalej krajský súd zdôraznil, že popri zisťovaní a skúmaní skutočností svedčiacich o nezachovaní „miesta bydliska“ v Slovenskej republike na jednej strane je nutné skúmať aj reálne podmienky existencie bývania o mieste pobytu (výkonu zamestnania). O tejto skutočnosti žalovaná nevykonala žiadne dokazovanie. Prítomnosť žalobkyne vo Veľkej Británii nemohla žalovaná považovať bez ďalšieho skúmania za trvalú a stabilnú bez zisťovania aj otázky reálneho bydliska v uvedenej krajine (okrem iného).

III.

Odvolať žalovanej/stanoviská

A)

18. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 16. apríla 2013 (č.l. 45) proti rozsudku prvostupňového súdu sa žalovaná nestotožnila s argumentáciou krajského súdu.

19. Predovšetkým uviedla, že:

- bydlisko žalobkyne bol v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti určené v súlade s článkom 11 ods. 1 Nariadenia č. 987/2009,
- vzhľadom na časovo dlhé obdobie (t.j. od septembra 2006 do júla 2011) pobytu žalobkyne na území Veľkej Británie si žalobkyňa zákonite vytvárala v danej krajine prirodzené väzby,
- je potrebné prihliadnuť na rodinný stav a rodinné väzby žalobkyne tak, že časť jej rodiny so silnejšou väzbou bola s ňou vo Veľkej Británii (t.j. manžel žalobkyne s dieťaťom), hoci rodičia zostali na území Slovenskej republiky,
- pri posudzovaní hodnovernosti údajov deklarovaných žalobkyňou vychádzala žalovaná v zmysle svojej ustálenej praxe predovšetkým z údajov poskytnutý bezprostredne pri podávaní žiadosti; pokiaľ zo zistených údajov vyplýva pre správny orgán jednoznačný záver o mieste bydliska, potom žalovaná nepovažuje za nevyhnutný ďalší výsluch klienta, t.j. žalobkyne,
- ak sa žalobkyňa rozhodla nevyužiť možnosť uplatniť si nárok na dávku nezamestnanosti v súlade s Nariadením č. 987/2009 a vráca sa zo štátu posledného zamestnania do domovskej krajiny, potom sa vystavuje podľa žalovanej riziku, že nárok na dávku v nezamestnanosti nebude priznaný automaticky,
- neuznanie bydliska v domovskej krajine nezamestnaným osobám, ktoré sa vrátili do domovskej krajiny zo štátu posledného zamestnania, nie je podľa žalovanej obmedzením práva na voľný pohyb osôb ani diskrimináciou týchto osôb, ale ide skôr v súlade s koordináčnymi komunitárnymi predpismi o využitie ochrany domovskej krajiny pred neopodstatneným čerpaním finančných prostriedkov určených na odstránenie negatívnych následkov nezamestnanosti práve z dôvodu, že žalobkyňa ako nezamestnaná osoba pracujúca dlhodobo v zahraničí do fondu nezamestnanosti domovskej krajiny neprispievala,
- podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžso/6/2012 z 26. septembra 2012 v obdobnej situácii (dlhodobé zamestnanie žalobcu vo Veľkej Británii a prítomnosť manželky v tomto štáte) bola potvrdená správnosť postupu žalovanej v tom, že zachovanie bydliska žalobcu na území Slovenskej republiky neuznal.

20. Záverom žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil ďalšie konanie, alternatívne aby ho zmenil tak, žalobu zamietla.

B)

21. Právna zástupkyňa žalobkyne sa vo svojom stanovisku zo 06. mája 2013 (č.l. 48) stotožnila s argumentáciou napadnutého rozsudku krajského súdu. Ďalej poukázala na relevanciu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžo/5/2012 na prejednávajúcu vec.

Súčasne navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil a priznal žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 67,89 €.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil, a to z iných zrušovacích dôvodov.

23. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarcia výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobkyne), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*), vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody, t.j. rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho presvedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

24. Rovnako Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je prieskum vecnej správnosti výroku rozsudku krajského súdu (§ 219 ods. 1 v spojení s § 205 O.s.p.) o zrušení napadnutého rozhodnutia, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu i súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými zrušujúcimi námietkami žalobkyne (§ 250j ods. 2 O.s.p.), ako aj so stanoviskami zvyšných účastníkov, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej.

Ďalej zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo/84/2007, sp. zn. 6 Sžo/98/2008, sp. zn. 1 Sžo/33/2008, sp. zn. 2 Sžo/5/2009 či sp. zn. 8 Sžo/547/2009) nie je úlohou všeobecného súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj

účastníkmi.

25. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd celkom stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu, ako aj žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha preskúmania rozhodnutia žalovanej, je skutková otázka, či postup žalovanej dostatočným spôsobom zabezpečil zistenie skutkového stavu pre riešenie predbežnej otázky o vymedzení pojmu bydliska.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

26. Žalovaná svoje odvolanie oprela o viacero námietok. Za účelom riadneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa musí Najvyšší súd primárne vysporiadať predovšetkým s námietkou nedostatočného zistenia skutkového stavu, lebo riadne zistený skutkový stav predeterminuje správny výber právnej normy pre riešenie sporu súdom.

Až po prípadnom vyslovení ich nedôvodnosti súdom vzniká právo žalobkyni (a to aj v prípade odvolania žalovanej) na prieskum zákonnosti samotného rozhodnutia (meritórne námietky). Naopak, ak Najvyšší súd dôjde k záveru, že už prvé procesné, resp. iné pochybenia žalovanej krajský súd nedostatočne pri kontrole zákonnosti vyhodnotil a ich intenzita naplní zrušovacie dôvody uvedené zákonodarcom v ustanovení § 250j ods. 2 O.s.p., potom preverovanie oprávnenosti ďalších námietok je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [najmä rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr García Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] nehospodárne.

27. Z citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva jasný právny názor, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového), ale aj odvolacieho (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

28. Z priloženého administratívneho spisu Najvyšší súd zistil, že žalovaná rozhodla na základe údajov z informačného systému Sociálnej poisťovne a z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce (podľa mienky žalovanej išlo o údaje potrebné na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti), ako aj zohľadnila potvrdenie kompetentnej inštitúcie vo Veľkej Británii.

Je tiež nespochybnené, že žalobkyňa si dňa 02. septembra 2011 podala prostredníctvom pobočky žalovanej v Michalovciach žiadosť o dávku v nezamestnanosti. V tejto žiadosti označila svojho zamestnávateľa, ako aj vymedzila obdobie zamestnania vo Veľkej Británii. Ďalej sú k žiadosti pripojené viaceré listiny, ktoré však nepotvrdzujú to, že by žalobkyňa bola opytovaná, resp. by sama poskytla bližšie informácie na ustálenie pojmu bydlisko vymedzeného podľa článku čl. 1 písm. j), resp. k) Nariadenia č. 883/2004. V zmysle uvedeného ustanovenia nariadenia sa totiž pod pojmom „bydlisko“ rozumie miesto, kde žiadateľ o príslušnú dávku zvyčajne býva.

29. Najvyšší súd v súvislosti s princípom právnej istoty, ktorý imanentne vyplýva z ústavnej charakteristiky Slovenskej republiky ako právneho štátu (viď čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky), neustále zdôrazňuje nutnosť zachovať nerozpornú judikatúru.

V súvislosti s uvedeným záverom sa preto musí vysporiadať tak s rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso/5/2012 z 30. januára 2013, ako aj s iným svojím rozsudkom sp. zn. 10 Sžso/6/2012 zo dňa 26. septembra 2012, na ktorý poukazuje žalovaná.

30. Predovšetkým je nutné zdôrazniť, že druhý vyššie uvedený rozsudok sp. zn. 10 Sžso/6/2012 akceptujem skutkový stav ako ustálený, a preto sa zameriava na prieskumnom riadnej aplikácie dotknutého práva. Avšak v prejednávanej veci táto situácia nenastala, nakoľko z pripojeného

administratívneho spisu nie je preukázané splnenie požiadavky zakotvanej zákonodarcom v ustanovení § 195 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., t.j. požiadavky na spoľahlivé (inak povedané presné a úplné) zistenie skutočného stavu v prejednávanej veci.

Najvyšší súd nemôže akceptovať spoľahlivosti zistenia skutočného stavu veci iba na tom základe, že žalobkyni bola daná iba možnosť vyplniť príslušný formulár bez toho, aby bola dodatočne konfrontovaná organizačnou zložkou žalovanej vo vzťahu k údajom spresňujúcim pojem bydlisko.

Podľa § 195 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podľa § 195 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Podľa § 209 ods. 1 veta druhá zák. č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

31. Za tohto procesného stavu musí Najvyšší súd vychádzať z právnych názorov vyslovených iným senátom Najvyššieho súdu prostredníctvom rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso/5/2012 z 30. januára 2013 (viď bod č. 16).

Preto sa aj Najvyšší súd čiastočne nestotožnil so zrušovacím dôvodom uvedeným krajským súdom, t.j. nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej v zmysle § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p., naopak z hľadiska hospodárnosti občianskeho súdneho konania (§ 6 O.s.p.) potvrdil zrušujúci výrok krajského súdu s prihliadnutím na nedostatočne zistený skutkový stav veci, t.j. ustanovenie § 250j ods. 2 písm. c) O.s.p. Týmto postupom odvolacieho súdu bolo naplnené ústavné právo žalobkyne na poskytnutie súdnej ochrany v zmysle článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky.

32. Nakoľko súdy musia v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (najmä ustanovenie § 1 O.s.p.) postupovať v občianskom súdnom konaní tak, aby bola okrem iného zabezpečená výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb, Najvyšší súd na tomto mieste zdôrazňuje tú skutočnosť, že právo na voľný pohyb pracovníkov v zmysle čl. 45 a 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie FEU (pôvodne čl. 39 a 42 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je neodňateľným základným právom každého euroobčana, ktorého výkon v priestore Európskej únie si vyžiadal harmonizáciu aj v oblasti práva sociálneho zabezpečenia.

Pôvodnou komunitárnou úpravou sa zaoberalo Nariadenie (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva.

33. Na túto komunitárnu úpravu reagovala rozhodovacia činnosť Súdneho dvora Európskej únie (na účely rozsudku ďalej len „SD EÚ“). Rozsudky SD EÚ patria medzi právne relevantné akty orgánov Európskej únie, ktoré v zmysle ústavnej kolíznej normy zakotvanej v článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Vzhľadom k uvedenému Najvyšší súd dáva do pozornosti rozsudok SD EÚ z 01. októbra 2009 vo veci C-3/08, Ketty Leyman v. Institut national assurance maladie-invalidité (INAMI), ďalej rozsudok SD EÚ z 09. novembra 2006 vo veci C-205/05, Fabien Nemec proti Caisse régionale du Nord-Est, či rozsudok z 30. júna 2011 vo veci C-388/09, da Silva Martins.

V.

34. Odvolací súd vzhľadom na žalobné námietky uplatnené žalobkyňou uvádza, že napadnuté rozhodnutie žalovanej nemá všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 209 zák. č. 461/2003 Z.z. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu nevychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. Na takto vymedzenom základe sa odvolací súd spolu so závermi vyslovenými krajským súdom nestotožňuje spolu s krajským súdom so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v predchádzajúcich sociálnych dávkových

konaniach o tom, že žalobkyňa nespĺňa zákonné podmienky pre vznik nárok na dávku v nezamestnanosti.

Počas súdneho konania nebolo účastníkmi naznačené ani odvolací súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre konanie z dôvodov neústavnosti alebo potreby výkladu komunitárneho práva aplikovaných právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie, pre ktoré je potrebné konanie prerušiť.

35. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení argumentov žalobkyne a námietok žalovanej, ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 7 Sžso/5/2012 z 30. januára 2013, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

36. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého úspešnej žalobkyni právo na úplnú náhradu trov tohto konania vzniklo. Nakoľko právna zástupkyňa úspešnej žalobkyne si svoje právo v zákonnej 3 - dňovej lehote uplatnila, a nakoľko zo súdneho spisu ďalej nevyplýva, že by žalobkyni vznikli ďalšie výdavky, ktoré by mala byť kryté náhradou trov konania, vychádzal Najvyšší súd iba z uplatneného nároku.

37. Výška priznaných náhrad trov konania sa skladá :

1. Z náhrady trov právneho zastúpenia, ktoré právna zástupkyňa žalobkyne listom zo 06.05.2013 v zmysle vyhl. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. vyčísliť a Najvyšší súd uznal:

1.1. Trovy právneho zastúpenia na odvolacom súde

1.1.1. podanie na súd (13) 1 úkon práv. pomoci 60,08 €

1.1.1.1. prislúchajúca náhrad rež. paušálu 7,81 €

celkom tarifná odmena: 67,89 €

38. Nakoľko úspešná žalobkyňa bola zastúpený advokátkou, je nutné podľa § 149 ods. 1 O.s.p. zaplatiť jej priznanú náhradu trov.

39. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávnych vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).